

JAN KARON

*Thuis in
Mitford*

ROMAN

Voor Candace Freeland
mijn dochter en vriendin

A decorative border of black line-art flowers and leaves surrounds the text. The flowers are stylized with multiple petals and are attached to thin stems with small leaves.

JAN KARON

Thuis in Mitford

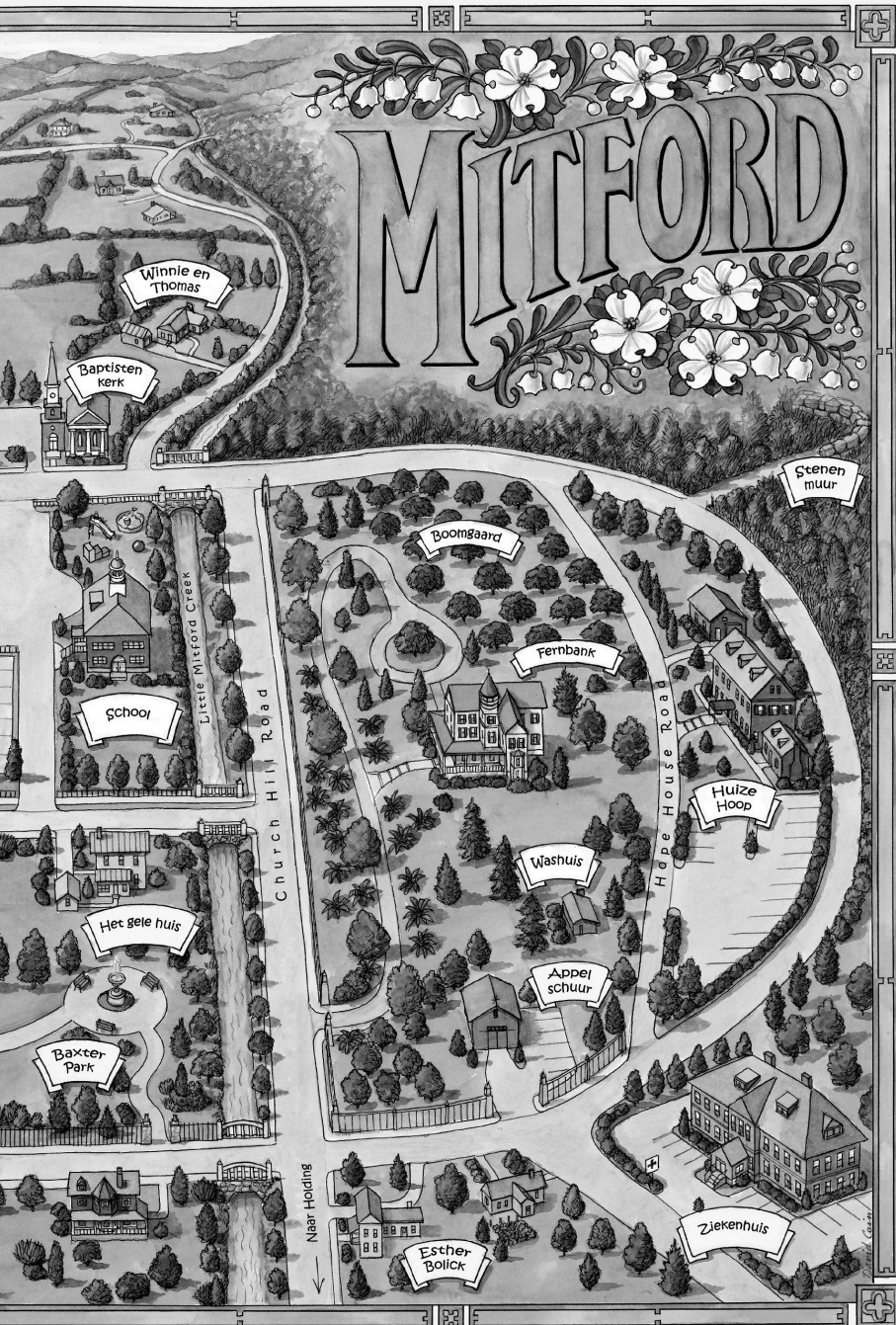
Roman

Vertaald door Ada Versteeg

Voorhoeve

MITFORD

Thuis in Mitford is het eerste deel van de serie *Welkom in Mitford*, en wordt gevolgd door *Er brandt nog licht* en *De groene heuvels*.

Derde druk, 2016

Nederlandse vertaling © Uitgeverij Voorhoeve – Utrecht, 1995

Postbus 13288, 3507 LG Utrecht

www.kok.nl

www.puurvandaag.nl

Oorspronkelijk verschenen onder de titel *At Home in Mitford*. Deze editie is uitgegeven in samenwerking met G.P. Putnam's Sons, een imprint van Penguin Publishing Group, onderdeel van Penguin Random House LLC.

© Jan Karon, 1994

Vertaling Ada Versteeg

Omslagontwerp b'IJ Barbara

Opmaak binnenwerk Stampwerk, Nijkerk

Foto auteur Candace Freeland

ISBN 978 90 297 2591 0

ISBN e-book 978 90 297 2592 7

NUR 302

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without the prior written permission of the publisher.

Inhoud

1. <i>Barnabas</i>	7
2. <i>Een twijfelachtig geschenk</i>	26
3. <i>Nieuwe kansen</i>	45
4. <i>Een lekkere stoofschotel</i>	56
5. <i>Zestig!</i>	76
6. <i>Dooley</i>	90
7. <i>Geknipt voor dit werk</i>	104
8. <i>Gouden dagen</i>	125
9. <i>Nieuwe burens</i>	150
10. <i>Een schitterend feest</i>	170
11. <i>Een nationale feestdag met sneeuw</i>	191
12. <i>Een leeg vat</i>	222
13. <i>Hartszaken</i>	248
14. <i>Absalom, mijn zoon</i>	272
15. <i>De mooiste preek</i>	299
16. <i>Een stevige beloning</i>	312
17. <i>Een verrassende vraag</i>	341
18. <i>Iets om over na te denken</i>	357
19. <i>Een oude liefdegesehiedenis</i>	371
20. <i>Baxter Park</i>	401
21. <i>De klokken</i>	432
22. <i>Een grootse opdracht</i>	451
23. <i>De thuiskomst</i>	471
24. <i>In een nieuw leven</i>	486
Dankwoord	512

Barnabas

Hij liet de licht naar koffie geurende warmte van de Main Street Grill achter zich en bleef even een ogenblik staan onder de groene luifel.

De felle kou van een vroege morgen in de bergen stak hem stevig. Vaak overkwam het hem dat hij een klein wonder opmerkte, wanneer hij door een deur een volstrekt andere wereld binnenstapte, met andere geuren en aantrekkelijkheden. Het hielp hem om zich bewust te blijven van de kleine dingen in het leven, hield hij zich voor, en hij spoorde zijn gemeente vaak aan dat eveneens te doen.

Terwijl hij op stap ging naar het kerkelijk bureau twee straten verder, ontdekte hij tot zijn verrukking dat hij eigenlijk helemaal niet doorliep. Nee, hij kuierde maar wat.

Dat was een genoegen dat hij zich maar zelden veroorloofde. Tenslotte zou het de indruk kunnen wekken dat hij niets anders te doen had, en eerlijk gezegd kwam dat niet voor: hij had altijd wel iets te doen.

Hij besloot zich maar even over te geven aan de gestolen vreugde van het moment, zoals iemand weleens een halve doos chocola achter elkaar kan leegeten zonder berouw te voelen.

Toen hij bij het bureau aankwam, sprak hij in stilte het gebed uit dat hij inmiddels al twaalf jaar lang elke morgen bij de deur had opgedragen: 'Vader, maak dat ik vandaag voor iemand een zegen mag zijn, door Christus onze Heer. Amen.'

Terwijl hij de sleutel uit zijn zak trok, voelde hij iets warmes en onsmakelijk nats aan zijn hand.

Hij liet zijn blik zakken en keek recht in de snuit van een grote, zwaar bemodderde hond, die met zijn staart woest tegen zijn bebroekte been sloeg.

'Lieve help!' zei hij en veegde zijn hand af aan zijn jack.

Bij het horen van die woorden sprong de hond op en begon zijn gezicht te likken, waardoor een golf van speeksel zijn rechteroor

overstroomde. ‘Weg jij! Smeer ’m!’ riep hij. Hij probeerde de blocnote die hij droeg te beschermen, maar de hond gaf er nog een forse lik over voordat hij hem in zijn jack kon stoppen en deed vervolgens pogingen hem uit zijn hand te graaien.

Even overwoog hij hard weg te lopen, maar stel dat iemand hem op de vlucht zag gaan voor een ongewassen hond onder de modder? De hele stad zou het binnen een half uur weten.

‘Af!’ commandeerde hij scherp, maar de hond sprong alweer op en gaf nu zijn kin een wasbeurt.

Hij probeerde het beest af te weren met zijn elleboog en stak intussen de sleutel in de deur van het kantoor. Als hij nou een tegenstander van de hond tegen het vloeken was geweest, peinsde hij, zou dit een uitgelezen kans voor zijn hobby zijn.

‘Geen liederlijk woord kome uit uw mond,’ citeerde hij met luide stem uit Efeziërs, ‘maar als ge een goed woord hebt, tot opbouw, waar dat nuttig is...’ Op slag ging de hond zitten en keek zijn prooi met smeltende bewondering aan.

‘Kijk eens aan,’ zei hij geprikkeld, en veegde zijn blocnote af aan zijn mouw. ‘Ik hoop maar, dat je die onzin nu uit je kop hebt geveegd.’ Bij die woorden sprong de hond weer op, ging op zijn achterpoten staan en legde zijn geweldige klauwen op de schouders van de dominee.

‘Father Tim! Father Tim!’ Het was zijn parttime secretaresse, Emma Garrett. Hij bleef hulpeloos staan, met een dikke mist op zijn brillenglazen door een tyfoon van vochtige ademstoten.

Pats! Emma gaf de hond een lel om zijn kop met haar agenda. En vervolgens joeg ze, *wham*, nog eens een dreun in zijn linkerzij.

‘En waag het niet weer terug te komen!’ schreeuwde ze, terwijl de kermende hond de haag van rododendrons in dook en verdween.

Emma reikte hem haar zakdoek, die rijkelijk was gedrenkt in “Mijn zonde”. ‘Dat was geen hond,’ zei ze vol afschuw, ‘dat was een Buick!’

In het kantoor liep hij rechtdoor naar het minuscule toilet en waste daar zijn gezicht en zijn handen schoon. Emma riep hem na door de deur: ‘Ik maak meteen koffie voor u!’

‘Toe maar! Een flinke kop alsjeblieft!’ antwoordde hij, terwijl hij de haren die nog boven op zijn hoofd over waren weer netjes kamde.

Toen hij de wc uit kwam, keek hij voor de eerste keer die morgen zijn secretaresse aan. Dat hij haar herkende, was op zich al opmerkelijk. Want Emma Garrett, met de belofte van de lente in het hoofd, had haar grijze haren rood geverfd. ‘Emma,’ zei hij verbaasd. ‘Ben jij dat echt?’

‘Dit,’ zei ze met emotie in haar stem, ‘dit ben ik zelfs meer dan u in jaren van me hebt gezien. Die malle grijze pieken van vroeger, dat was ik helemaal niet!’ Ze draaide haar hoofd helemaal rond, zodat hij er het volle zicht op had.

Hij zuchtte met een mengeling van opluchting en wanhoop. Hij had zo gehoopt dat dit een gewone morgen zou mogen worden.

Harold Newland had de post eerder gebracht dan gewoonlijk en die, omdat Emma naar de bank was vertrokken, in een nette stapel op het bureau van de dominee gelegd. Onder op de stapel, omgekeerd evenredig aan de belangrijkheid, lag de brief van de bisschop.

Hij had de bisschop gevraagd rustig de tijd te nemen, niet snel met een antwoord te komen, en dat was ook gebeurd. Er waren dan ook ruim twee maanden verstreken sinds hij zelf zijn eigen brief weloverwogen had geschreven en daarna gepost.

Hij keek strak naar de ivoorkleurige envelop. Er stond geen afzender op vermeld; dit was geen officieel-zakelijke post. Als iemand dat opvallende handschrift met de grote halen niet zo goed had gekend, zou hij nooit de afzender hebben geraden.

Hij durfde de brief niet hier open te maken. Nee, hij wilde volstrekt op zichzelf zijn als hij hem las. Zou de brief door de bisschop eigenhandig geschreven zijn? Als dat zo was, zou hij meteen precies weten hoe serieus zijn opmerkingen waren genomen.

Jaren geleden was zijn jeugdvriend uit de seminariejaren zeer gegrepen door de opmerking van de apostel Paulus bij zijn brief aan de Galaten, dat hij die “eigenhandig” had geschreven, alsof dat een daad van grote persoonlijke opoffering was. Als jong seminariestudent had Stuart Cullen die opmerking in het hart gesloten. Sinds hij tot bisschop van het diocees was gewijd, deed het gerucht de ronde dat hij alle belangrijke brieven aan mensen in zijn bisdom persoonlijk schreef. Hoe vond hij daar de tijd voor, vroeg men zich dan onvermijdelijk steeds af. De kwestie was eenvoudig, dat hij die ook

niet had. En daardoor betekenden uiteraard zijn wel handgeschreven brieven vol beschouwende opmerkingen een grote schat voor ieder die er een ontving.

Nee, hij zou de brief voorlopig niet openmaken, al was het alleen maar om even te kijken of die door een secretaresse was getypt. Hij zou tot vanavond wachten, tot de besloten stilte van de pastorie en de vredige rust van zijn pas omgespitte tuin.

Nadat hij 's avonds vroeg gegeten had, ging hij op de stenen bank zitten die, halfoverdekt met dun mos, onder de overhangende takken van de rododendron stond.

Hij begon de brief te lezen; die was inderdaad geschreven in het forse, uitbundige handschrift dat veel ruimte nodig had en met sprongen over het papier ging.

Mijn beste Timothy,

Het is er precies de avond voor om in deze vriendelijke kamer te gaan zitten en een brief aan je te schrijven. Brieven schrijven is voor mij altijd een luxe bezigheid, die een aandachtige geestelijke concentratie van me vraagt, vooral wanneer het een brief aan een oude vriend betreft. Ik geloof dat jij, als je hier was, met plezier zou constateren met hoeveel zorg Martha mijn slordig ingerichte boekenkast op orde heeft gebracht en van mijn werkkamer een plezierig verblijf heeft gemaakt. Ze heeft zelfs jouw favoriete vloerkleed laten repareren; je zult dus de eerstvolgende keer niet meer over die versleten hoek struikelen en daardoor pardoes ondersteboven mijn fauteuil in duiken!

Je vroeg mij, of ik zelf in mijn leven ooit tegenover een situatie heb gestaan als jij nu zelf meemaakt. Beste vriend, uitputting en vermoeidheid zijn de vaste metgezellen van elke dominee die zijn werk niet licht opvat, en hoe graag je ook wilt, je zult die niet kunnen ontlopen. Het is een probleem dat epidemische vormen kent, en geloof me, als ik het zeg: jij bent niet de enige.

Er zijn momenten dat iemand, zoals jij nu, wat weggestopt in een kleine gemeente – zelf heb ik dat ook meegemaakt –, het gevoel heeft dat de problemen van alledag jouzelf betreffen in plaats van anderen. Laat mij je verzekeren: dat is gelukkig niet zo.

Een oudere vriend van mij, die predikant was in Atlanta, zei eens tegen me: 'Wat ik had was niet een crisis in mijn geloof, maar in mijn emoties en mijn weerstand. Het is nagenoeg altijd zo dat leiders van een plaatselijke gemeente weigeren in te zien, dat hun eigen herder ook behoefte heeft aan pastorale begeleiding. Ik raakte uitgeput, werd lusteloos, boos en gedepimeerd.'

De toon van je brief – en ik ga er zonder meer van uit dat je, zoals altijd, oprecht tegen me bent geweest – wijst, God zij dank, niet op depressiviteit of boosheid. Maar dat neemt niet weg, dat ik me wel bezorgd voel over wat daarna zou kunnen gebeuren, als we niet iets aan je probleem doen.

Laat me je een paar suggesties aan de hand doen om eens over na te denken: leg een dagboek aan; daarin kun je dan af en toe stoom afblazen. Mocht je met zoiets niet veel affiniteit hebben, kijk dan eens in je omgeving of je een psycholoog vindt met een stabiel karakter en een sterk geloofsleven, die je raadsman kan zijn; laat me de kosten daarvan weten, want het bisdom zal die graag betalen.

Als ik me niet vergis, heeft je moeder je een redelijke erfenis nagelaten, en misschien moet je daar nu eens wat van voor jezelf gebruiken, dus voor iets anders dan dat kinderziekenhuis waar je nu al zoveel jaren trouw voor bezig bent. Ik ken je goed genoeg om aan te nemen, dat ik je niet hoeft aan te sporen tot een geregeld gebedsleven. Je bent in dat opzicht altijd al een reus geweest en mocht dat nu wat veranderd zijn, Timothy, zorg dan dat dat weer in orde komt.

Misschien weet je het zelf niet, maar jij bent een van de sterkste en duurzaamste schakels in onze diocesane ketting. Jij bent uiterst belangrijk voor mij, en uit de eerste hand weet ik zelf ook dat je van vitaal belang bent voor je eigen kudde daar. Daarover hoeft je geen twijfel te hebben.

Martha komt nu net binnen om me te vertellen, dat het bedtijd is. Ik kan je niet vertellen wat een schitterend gevoel het geeft dat iemand je dat af en toe komt vertellen, in plaats van dat je dat altijd zelf moet doen! Ik had werkelijk niet gedroomd dat ik ooit nog eens zou trouwen, en niemand was dan ook meer verrast dan ikzelf toen ik op mijn 49ste jaar de kracht vond en de bereidheid om nog een andere levenslange gelofte aan te gaan. Anderen vonden dat iets buitengewoons, maar zelf vond ik het het meest natuurlijke op aarde.

Natuurlijk kan ik jou, Timothy, niet aansporen om eens om je heen te zien en ook te trouwen, maar laat me je verzekeren dat deze tien jaren met Martha zoveel balsem voor mijn ziel hebben betekend in de eindeloze druk die mijn gemoedsrust voortdurend wegzoog. Ik kan niet zeggen dat het leven nu wat minder gehaast is – integendeel, zou ik juist bijna zeggen –, maar mijn vermogen om daar tegen te kunnen is wel aanzienlijk gegroeid.

Ik herinner me van onze jaren op het seminarie, dat jij en ik wat onze smaak voor vrouwen betreft niet zoveel van elkaar verschilden. Jij was in die tijd nogal weg van Peggy Cramer; maar toen jij het idee kreeg dat je gevoelens voor haar langzamerhand een barrière gingen vormen voor je roeping, heb je jullie relatie verbroken. Tot de dag van vandaag heb ik er nog geen moment spijt van, dat ik je dat advies indertijd heb gegeven. Maar nu vraag ik me weleens af heb jij je zelf ooit innerlijk wel met die beslissing verzoend?

Daar komt ze alweer, beste vriend. En geloof mij maar: mijn vrouw houdt er niet van om mij twee keer tot hetzelfde te manen. Het is heel verstandig dat zij een oogje houdt op mijn energie. Anders zou ik die compleet voor Hem verspillen en niets meer overhebben waarmee ik mij 's morgens weer vrolijk uit bed kan hijsen.

Vandaar mijn aansporing: sta jezelf toe dat iemand ook een oogje op jou houdt, want daar ben je nu wel aan toe. En houd dat ook vol, ten minste een jaar! Of hooguit twee jaar. Mocht die tijdsspanne je eenvoudig te groot zijn, laat het me dan weten, want Father DeWilde komt dit najaar beschikbaar en hem heb ik op het oog voor jouw vervanging in Lord's Chapel.

Timothy, mocht deze eenzijdige conversatie je niet zo bevallen, aarzel dan niet; je weet waar je me telefonisch kunt bereiken. Wees ervan verzekerd, dat je dagelijks in mijn gebeden bent.

*In Zijn vrede, als altijd,
Stuart*

Toen het licht begon te wijken, voelde hij de kou van de stenen bank langzaam in zijn botten naar boven kruipen.

Hij stond op en keek om zich heen over de uitbottende tuin, alsof hij die voor het eerst zag. Er hing een zekere gevoelige scherp-

te in de schaduwen die zich bewogen over het rozenbed, dat hij juist twee steek diep had omgespit, en de borders die hij had aangeplant en de kornoelje die hij daar zelf had neergezet. Hij voelde zich thuis in Mitford, volledig en volstrekt thuis. Het laatste wat hij zou willen, was vertrekken. En toch: het eerste wat hij nu wilde was zichzelf onderhanden nemen om weer aan het werk te gaan – maar daar zat nu juist het probleem.

Bijna dagelijks begon zijn werkdag om kwart voor zeven met een paar telefoontjes naar het ziekenhuis; vervolgens nam hij zijn ontbijt in de Grill en daarna wandelde hij naar het kerkelijk bureau. De rest van de morgen besteedde hij aan studie, brieven schrijven, telefoontjes plegen en bezoeken aan zijn kudde van bijna tweehonderd ziele.

Rond het middaguur liep hij naar de Grill voor de lunch of bleef hij, als het regende, sneeuwde of hagelde, op het kantoor en at er de helft van Emma's gebruikelijke broodjes ei met sla en een handjevol toffees.

's Middags werkte hij dan tot vier uur aan zijn preek, hield spreekuur en besteedde de rest van de tijd doorgaans aan het opruimen van wat nog was blijven liggen. 'Alles heeft zijn uur en ieder ding onder de hemel zijn tijd.' Om dat vers uit Spreuken als zijn eigen lijfspreuk stond hij bekend.

Er waren wel dagen dat hij het betreunde dat hij nooit was getrouwd en een eigen gezin had gesticht. Maar, moest hij ook weer toegeven, nu hij vrijgezel was had hij meer tijd beschikbaar voor zijn kudde als zijn geestelijke familie.

Die donderdagmiddag ging hij naar huis met een mandje dat door een van de leden van het altaargilde was afgeleverd; het bevatte een maaltje groene bonen van eigen inmaak, een pot pittige augurkensaus en een eigengebakken bananenbrood. Hij legde zijn agenda er bovenop en dekte het geheel af met een exemplaar van het kerknieuws voor komende zondag.

'Daar gaat Roodkapje,' bedacht hij spottend, terwijl hij de sleutel van de kapstok pakte. Hij stapte naar buiten, deed de deur achter zich op slot en liet de zware sleutel in zijn jaszak glijden. Toen draaide hij zich om en bleef met ongelovige blik staan kijken. Daar kwam met

een angstigmakende snelheid iets op hem afrennen dat hij eigenlijk liever nooit van zijn leven meer had gehoopt te zullen zien. Het was de grote springende, likkende, bemodderde hond.

Die hond was de laatste dagen steeds als vanuit het niets opgedoken. Eerst toen hij op zijn gemak de Kerklaan uit wandelde op weg naar zijn afspraak met de loodgieter in de kerk. En opnieuw toen hij bezig was een perkje met lavendel te planten langs de oprijlaan naar de pastorie. En dan die keer dat hij naar de supermarkt liep om melk en aardappelen te halen. En ook al twee keer toen hij uit de Grill kwam.

De ontmoeting in de Kerklaan was al met al vrij kalm verlopen. Nadat hem enthousiast de handen waren gelikt en de hond tegen hem op was gesprongen waardoor hij bijna achterover was gevallen, had hij zich de aanvaller van het lijf weten te houden door hardop zijn wasbriefje voor te lezen. Tegen de tijd dat hij bij de sokken was aangeland – drie paar witte, vier paar zwarte en één paar blauwe – was de hond afgedropen naar de begraafplaats aan de achterkant van de kerk en verdwenen.

Maar bij het lavendelperkje was het niet zo vredelievend afgelopen. Hij zat in kalme concentratie op zijn knieën op een tuintegel, toen hij ineens twee grote voorpoten op zijn schouders voelde. En meteen daarop werd zijn linkeroor zo volgesopt met likken, dat hij bijna flauwviel van de schok.

‘Och, nee toch!’ schreeuwde de dominee, die achterover in een bed zaailingen was getuimeld. Maar zijn tuinschep lag gelukkig nog onder handbereik.

Hij draaide zich om en hief het ding omhoog, alsof hij er een geduchte klap mee wilde uitdelen, maar zag tot zijn verrassing dat de hond op zijn achterpoten ging staan met een blik van opgewonden verwachting. Door een dwaze ingeving aangezet, wierp hij de schep zo ver hij kon van zich af. Maar het opgetogen schepsel ging er, onder vrolijk geblaf, hobbelend achteraan en legde bij terugkomst de schep aan de voeten van de dominee. Deze voelde zich sprakeloos onder het hele voorval en wierp de schep opnieuw van zich af; hij bleef toekijken hoe de hond het ding weer ophaalde. Hij verbaasde zich er over, dat hij in staat bleek hier twintig minuten te blijven staan en zich met zoiets dwaas bezig te houden. Hij kwam tot de ontdekking, dat hij eigenlijk niet had geweten wat hij anders kon doen.

WELKOM IN MITFORD

Mitford is zo'n pittoresk plaatsje waar iedereen van droomt. De burens zijn vriendelijk, verloren dingen worden altijd teruggevonden en zieke mensen worden onvermijdelijk beter. Het is prachtig gelegen en ademt een weldadige rust.

Maar juist wanneer de plaatselijke dominee, Father Tim, bedenkt dat zijn leven nodig aan verandering toe is, wordt hij volledig uit balans gebracht. Zijn secretaresse Emma Garrett houdt al zijn bewegingen in de gaten. Een grote zwerfhond volgt hem op weg naar huis en laat zich niet wegsturen. Dooley, een lastig jongetje, wordt plotseling aan zijn zorg toevertrouwd. En zijn aantrekkelijke nieuwe buurvrouw Cynthia vindt haar weg naar zijn voordeur en brengt hem in verwarring.

'Herkenbaar, onderhoudend, amusant en levendig.' – NBD

JAN KARON is de *New York Times*-bestsellerauteur van de twaalfdelige serie *Welkom in Mitford*, waarvan *Thuis in Mitford* het eerste deel is. In deze serie, die een grote schare fans heeft, staat dominee Timothy Kavanagh centraal. Karon woont in Charlottesville, Virginia.

NUR 302

9 789029 725910